

A délután folyamán az alábbi 13 szekcióban összesen 133 előadás hangzott el:

1. szekció: Régió és Agrárgazdálkodás
2. szekció: Régió és élelmiszergazdaság
3. szekció: Régió és marketing (településmarketing)
4. szekció: Régió és finanszírozás(pénzügyek)
5. szekció: Régió és versenyképesség
6. szekció: Régió és közlekedés/logisztika
7. szekció: Régiók és határok (eurorégiók, határmenti együttműködések)
8. szekció: Régió és kultúra
9. szekció: Régió és humán erőforrások 1. (HRM)
10. szekció: Régió és humán erőforrások 2. (munkaerőpiac)
11. szekció: vezetés és szervezéstudományok
12. szekció: régiótörténet és gazdaságtörténet

Gulyás László

Beszámoló „A Területi Statisztika fél évszázada” című műhelybeszélgetésről

Az MTA Regionális Tudományos Bizottságának Kutatásmódszertani Albizottsága és a Területi Statisztika Szerkesztősége 2010. január 6-án a KSH-ban műhelybeszélgetést szervezett, amelynek témájáról a Területi Statisztika eddigi életútjának, az egyes időszakokra jellemző publikációinak és módszereinek áttekintése szolgált. Az előadásokat tartó kutatók a folyóirat Szerkesztőségének felkérésére egy-egy évtized termését nézik át és elemzik majd egy hatrészes cikksorozat keretében, amely a Területi Statisztika 2010-es számaiban fog megjelenni időrendi sorrendben. A találkozóra az eddigi munka bemutatása és egységesítése mellett általánosságban is szolgált a területi mennyiségi elemzések egyes kérdéseinek megvitatását.

Dr. Nemes Nagy József a Kutatásmódszertani Albizottság elnökeként röviden bemutatja az MTA Regionális Tudományos Bizottságának, a regionális kutatások legmagasabb szintű, 1988-ban alakult testületének működését. Az RTB a regionális tudomány kutatási, oktatási és egyéb kérdéseivel foglalkozik, a testület tagjai a regionális tudományhoz kötődő akadémikusok, akadémiai doktorok és PhD-fokozattal rendelkező kutatók. Az RTB-nek a regionális tudománnyal kapcsolatos részkérdések köré szerveződő albizottságai minden érdeklődő számára nyitott rendezvényeket tartanak.

Dr. Balogh Miklós, a Területi Statisztika főszerkesztője, a KSH elnökhelyettese bevezetőjében elsősorban a folyóirat küldetéséről és céljairól beszélt. A folyóirat interdiszciplináris fórumot kíván nyújtani a területi statisztika iránt érdeklődő regionális kutatók, geográfusok, területi tervezők, a gyakorlati közigazgatás terület- és településfejlesztéssel foglalkozó szakemberei számára.

Dr. Novák Zoltán, aki 1952 óta dolgozik a KSH-ban, az ötvenes évtizedet tekintette át. A folyóirat első száma 1951-ben Statisztikai Értesítő címmel jelent meg, még A4-es formátumban, tartalmi szempontból inkább hasonlítva egy hatóság hivatalos közleményéhez, mint tudományos folyóirathoz. Kezdetben főleg belső használatra szolgáló értesítéseket közölt összeírások szervezési kérdéseiről, jutalmakról, büntetésekről, majd 1954-től jelentek meg benne az elemzéseket tartalmazó és módszertani tárgyú tanulmányok. Emellett népszerűek voltak a szovjet statisztikai hivatal módszereit taglaló cikkek. Az 1956-os for-

radalom féléves kiesést okozott a lap megjelenésében, majd 1957-től neve Megyei és Városi Statisztikai Értesítőre változott, mérete A5-ösre módosult, félkemény borítást és tartalomjegyzéket kapott, tartalmi szempontból pedig nagyobb súlya lett az elemzéseknek.

A hatvanas években, amelyről e sorok írója beszélt, folytatódott a lap fokozatos átalakulása, a hosszabb elemzéseket tartalmazó és módszertani tanulmányok súlyának bővülése, és az egyéb, inkább belső KSH-s szervezeti témák súlyának csökkenése. A lap neve 1968-ban változott Területi Statisztikára. Tematikailag kezdetben a mezőgazdasági témájú tanulmányok relatív súlya volt a legnagyobb, összefüggésben azzal, hogy a megyei KSH-igazgatóságoknak akkoriban egyik fő feladata a mezőgazdasági összeírások végrehajtása volt.

Az elemzések gyakran hivatkoznak az öt éves tervekre és párhátározatokra. Dr. Balogh Miklós ehhez kapcsolódó hozzászólásában kiemelte, hogy a Területi Statisztika a hatvanas-hetvenes években elsősorban a megyei igazgatóságok, illetve a központ területiséggel foglalkozó szakembereinek publikációs fóruma volt. Azokban az évtizedekben a KSH megyei igazgatóságainak egyik alapfunkciója a megyei tanácsok és pártbizottságok részére a gazdaságpolitika megvalósulását bemutató előterjesztések készítése volt. A tanulmányok egy része ezen előterjesztések felhasználásával született, a gazdaságpolitikai és ágazati összefoglalók átdolgozásával.

A hetvenes évekkel dr. Németh Nándor foglalkozott volna, de a havazás miatt Fonyódról sajnos nem tudott eljönni a rendezvényre. A nyolcvanas évek számait az 1987-es szüneteltetésig Lőcsei Hajnalka nézte át. A szerzők nagyjából kétharmada a KSH-ban, egyharmada a VÁTI-ban, az Országos Tervhivatalban, az MTA Regionális Kutatások Központjában, illetve egyetemeken dolgozott. Ágazatilag vizsgálva a mezőgazdaság változatlanul a legfontosabb téma marad, 20% körüli részesedéssel, emellett az építőipar súlya szintén jelentős.

A folyóirat 1988 és 1997 között nem jelent meg. Ezt az évtizedet dr. Nemes Nagy József tekintette át a területi statisztika és a regionális kutatások tendenciái szempontjából. A politikai, adatgyűjtési, technológiai és egyéb változások mellett, a területi polarizáció hatására a térbeliség felértékelődött, a geográfusokon kívül a közgazdászok, szociológusok, politológusok is érdemben kezdtek el foglalkozni térbeli kérdésekkel. Színre léptek a területi elemzések új folyóiratai, mint a Tér és Társadalom, a Comitatus, a Falu, Város, Régió. Bennük megjelentek kvantitatív, illetve területi statisztikai irányultságú tanulmányok, de nem ezek dominálnak, így a Területi Statisztika átmeneti megszűnése fájó űrt teremtett.

A folyóirat 1997 végén bemutatkozó számmal indult újra, majd 1998-tól kezdődően ismét évi hat száma jelenik meg. Ebben az időszakban, amelyről dr. Jakobi Ákos beszélt, a KSH-ban dolgozó szerzők aránya csökkent a korábbi évtizedekhez képest, és nagyjából a szerzők felét teszi ki. A regionális politika, területfejlesztés hangsúlyosan jelent meg a témák között, hasonlóan az új városokról szóló ismertetésekhez.

Dr. Korompai Attila hozzászólása kapcsán eszmecsere bontakozott ki arról, hogy helyénvaló-e vitákat, vitafórumokat indítani a lap hasábjain. Ezzel kapcsolatban dr. Nemes Nagy József azt jegyezte meg, hogy szakmai vitákra nagy szükség lenne, az másodlagos kérdés, hogy ennek a Területi Statisztika legyen-e a terepe, illetve az egyik fóruma.

A tanulmányok tematikai osztályozását a teljes időszakra vonatkozóan nem lehet teljesen harmonizálni a megjelenő új témakörök és a folyóirat szerkezeti változásai miatt. Az egyes évtizedeket bemutató tanulmányok ugyanakkor egységesek lesznek annyiban, hogy kitérnek az elemzések területi szintjeinek és alkalmazott térfelosztásainak, az elemzett térségeknek, a leggyakoribb szerzőknek bemutatására, valamint érdekesebb tanulmányokkal is kívánnak majd minél több olvasót a régebbi számok elolvasására ösztönözni. Ezt fogja megkönnyíteni a teljes folyóirat ígért jövőbeli digitalizálása.